

Submission 70

Affect en oscillatie in hedendaagse Nederlandse romans voorbij het postmodernisme

Anna Krýsová

Karelsuniversiteit Praag, Praha 1, Tsjechië

Hedendaagse Nederlandstalige literatuur is recentelijk gedefinieerd door de affectieve dominant (Demeyer & Vitse, 2018, 2020). Het kan ook beschreven worden in termen van oscillatie tussen modernisme en postmodernisme, een kenmerk van metamodernisme (Van den Akker & Vermeulen, 2010, 2017). Mijn analyse van vier hedendaagse literaire romans combineert beide theoretische concepten om te laten zien 1) dat de teksten oscilleren tussen epistemologische, ontologische en affectieve thematische vragen, 2) dat er behalve oscillatie op het niveau van tekst die verschillende vragen voorop plaatst, ook oscillatie op het niveau van leeswijze plaatsvindt en 3) dat de vorm van romans uitnodigt tot oscillatie tussen verschillende interpretatieve frames (Vaessens, 2013). De analyse van *Zonder noorden komt niemand thuis*, *Klont*, *Gebrek is een groot woord* en *Wij zijn licht* laat zien dat deze oscillerende romans met affectieve vragen niet voldoende uitgelicht en geïnterpreteerd kunnen worden door sociologische kritiek (Ashtor, 2014), waarbij de ideologiekritische aanpak van affectieve dominant van Demeyer en Vitse als voorbeeld kan dienen. Affectieve vragen hebben behalve 'a relation of the individual in society' (Ashtor, 2014, p. 195) — waarvoor de instrumenten van ideologiekritiek uiterst geschikt zijn — ook te maken met problematisering van 'the individual as a system' (Ashtor, 2014, p. 195). Deze aspecten komen beter tot hun recht binnen een speculatieve aanpak (Ashtor, 2014) waarvan Eve Kosofsky Sedgwick's (2003) concept van reparatief lezen een vertegenwoordiger is. Dit concept pas ik toe op de interpretatie van *Klont*, *Gebrek is een groot woord* en *Wij zijn licht*. Mijn bijdrage tot een karakterisering van hedendaagse Nederlandse literatuur verhoudt zich dus niet alleen maar tot een literair-historiografische verschuiving (voorbij het postmodernisme) maar ook tot de ontwikkelingen van visies op de taak van literaire kritiek in de 21ste eeuw (voorbij 'hermeneutics of suspicion' (Felski, 2008, 2015)).

Beknopte bibliografie:

- Akker, Robin van den, & Vermeulen, Timotheus (2010). Notes on Metamodernism. *Journal of Aesthetics & Culture*, 2(1), 1–14.
- Akker, Robin van den (2017). *Metamodernism: Historicity, Affect, Depth after Postmodernism*. Rowman and Littlefield International.
- Ashtor, Gila (2019). The Misdiagnosis of Critique. *Criticism (Detroit)* 61(2), 191–217. Web.
- Demeyer, Hans, & Vitse, Sven (2018). De affectieve dominant: een ideologiekritische lezing van recent Nederlandstalig proza. *Tijdschrift voor Nederlandse Taal- en Letterkunde*, 134(3), 220–244.
- Demeyer, Hans, & Vitse, Sven (2020). *Affectieve crisis, literair herstel: De romans van de millennialgeneratie*. Amsterdam University Press.
- Felski, Rita (2015). *The Limits of Critique*. The University of Chicago Press. Print.
- Felski, Rita (2008). *Uses of Literature*. Blackwell. Print.
- Sedgwick, Eve (2003). *Touching Feeling: Affect, Pedagogy, Performativity*. Duke University Press. Print.